

Constructeur Muhammed Çagli over het Instellingsexamen Burgerschap: 'Studenten moeten laten zien dat zij kritisch kunnen nadenken'

Sinds het begin van dit schooljaar buigen twee teams constructeurs zich over de opdrachten voor het Instellingsexamen Burgerschap. In essentie meten de examens of studenten in staat zijn om als kritisch burger mee te doen in de samenleving. Constructeur Muhammed Çagli: 'Kennis over burgerschap is geen doel op zich, belangrijker nog zijn de vaardigheden die studenten moeten ontwikkelen. Zij moeten in het examen laten zien dat ze kritisch kunnen nadenken over maatschappelijke ontwikkelingen en reflecteren op hun rol als burger.'

29 januari 2026

Muhammed Çagli bevindt zich in het epicentrum van de omslag in het burgerschapsonderwijs in het mbo: docent burgerschap aan het ROC van Amsterdam, voorzitter van de vakgroep burgerschap en een van de acht constructeurs die met veel handwerk de nieuwe examens vormgeven. 'Met onze vakgroep zijn we bezig om collegebreed het vak burgerschap meer handen en voeten te geven. Met de nieuwe kwalificatie-eisen ligt de lat een stuk hoger en wordt er veel meer van de studenten verwacht. Het gaat niet langer alleen maar om kennisoverdracht en socialisatie, maar veel meer om subjectificatie met veel meer ruimte voor studenten om na te denken over wat zij zelf ergens van vinden.'

Politieke geletterdheid

Logisch gevolg van de nadruk op subjectificatie is dat kennisvragen slechts een klein deel uitmaken van het Instellingsexamen Burgerschap. De constructeurs zijn dan ook het grootste deel van hun tijd bezig om opdrachten te bedenken waarmee studenten een maatschappelijk onderwerp onderzoeken dat hen aanzet tot nadenken over allerlei dilemma's die daarmee samenhangen. 'Kennis is belangrijk', zegt Muhammed, 'maar ondergeschikt. Het gaat veel meer om de politieke geletterdheid van studenten en het ontwikkelen van inzicht in maatschappelijke verhoudingen.' Het format waarin dit gegoten wordt is net als de vragen zelf ook nog in ontwikkeling.

Vier thema's

De constructeurs ontwikkelen een pakket samenhangende opdrachten, aansluitend op de examendoelen die de Coöperatie formuleerde als vertaling van de nieuwe kwalificatie-eisen van het ministerie. De opdrachten vallen onder een van de thema's: vrijheid en gelijkheid, individu en groep, maatschappijvisies en maatschappelijke vraagstukken, macht en besluitvorming. De mbo-instellingen kiezen uiteindelijk zelf welke variant van het examen zij aan hun studenten aanbieden: een portfolio waarbij kennis en vaardigheden geïntegreerd zijn in de opdrachten of een portfolio met opdrachten waarin de vaardigheden worden getoetst in combinatie met een kennisexamen.

>>

Pilot in maart

Na twee trainingen van de Coöperatie hebben de teams een routine ontwikkeld met feedbackrondes, bureauredactie en de gang naar een vaststellingscommissie. Zij werken toe naar de pilot in maart wanneer een groot aantal docenten burgerschap de examenopdrachten gaat testen. 'Alle constructeurs zijn docent op een mbo en hebben allemaal een goed beeld van de studenten van verschillende niveaus, opleidingen en achtergronden. Het is heel waardevol om te sparren over de vraag: is dit te doen voor mijn doelgroep? Ik ben heel blij dat de Coöperatie die ruimte geeft aan docenten uit het werkveld, die weten wat er speelt onder de studenten.'